

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

SFÂNTA CUVIOASĂ MARIA EGIPTEANCA, MODEL DE POCĂINȚĂ PENTRU NOI

DUMINICA A 5-A DIN POST

(a Sf. Cuv. Maria Egipteanca)

†) SF. IER. PAHOMIE DE LA GLEDIN,
EPISCOPUL ROMANULUI;
SF. IER. MARTIN MĂRTURISITORUL,
EPISCOPUL ROMEI;
SF. MC. TOMAIDA

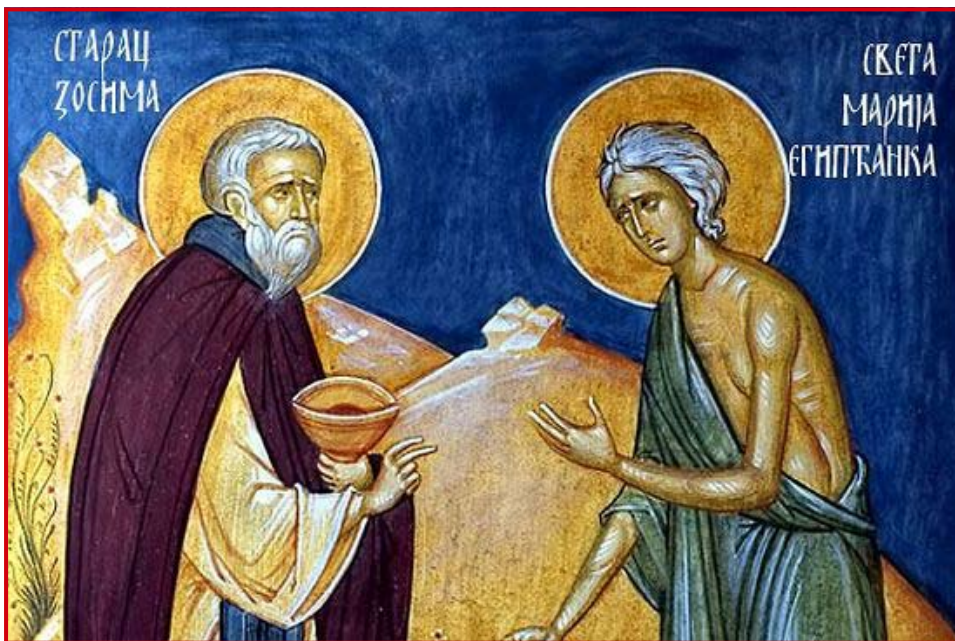
*„Neștiind dumnezeieștile porunci,
întinat-ai a lui Dumnezeu asemănare,
dar prin a Sa purtare de grijă,
iarăși o ai curățit, întru-tot-cinstită Cuvioasă,
îndumnezeindu-te, prin ale tale sfinte făptuiri!”*

(din Canonul Sfintei Maria Egipteanca)

În duminica a cincea a Postului Mare, numită Duminica Sfintei Maria Egipteanca, Sfânta Biserică ne dă exemple de urmat doi sfinți; pe cuvioasa Maria Egipteanca și pe cuviosul Zosima, duhovnicul ei. Despre viața acestor sfinți ne-a scris sfântul Sofronie, învățatul patriarh al Ierusalimului, scriitor și poet creștin care a trăit între anii 550-638.

Se spune că într-o mănăstire a Palestinei trăia un preot numit Zosima. Trăia în mănăstire de 53 de ani și ajunsese îmbunătățit în fapte bune, devenind un exemplu pentru alții. Dorind să se desăvârșească, se gândea în sine: „Ce ar trebui să mai fac pentru ca să mă desăvârșesc în cele sufletești? Vor fi undeva oameni ai lui Dumnezeu de la care să mai învăț, cu care să mă întrec în sfințenie?” Și pe când se gândea el așa, află că pe malul Iordanului este o mănăstire ai cărei călugări l-ar întrece prin faptul că, în Postul Mare, ei se duc în adâncul deșertului și cele 7 săptămâni le petrec în rugăciuni continue, mâncând verdețuri și rădăcini de ierburi.

Preotul Zosima pleacă la această mănăstire și la începutul Postului Mare a mers și el în pustiu ca ceilalți călugări ai mănăstirii. A trecut râul Iordan și a mers prin nisipul ars de soare 12 zile în șir. În toate aceste zile nu a întâlnit pe nimeni. A

12-a zi, pe când sta odihnindu-și bătrânețele, vede o ființă pășind peste dâmburile de nisip la oarecare distanță de el. Să fie oare un om? gândea Zosima, pare mai mult umbră decât om! A strigat speriat: „Ești om sau Duh?”. I s-a răspuns: „Zosima, sunt femeie păcătoasă, aruncă-mi o haină cu care să mă îmbrac pentru că de când sunt în pustie mi s-au rupt toate hainele, rămânând goală”.

Auzind că i se spune numele, fără să fi vorbit vreodată împreună, Zosima a fost apucat de frică. I-a aruncat una din hainele sale, și-a întors capul în altă parte și după ce umbra de om s-a acoperit au început să stea de vorbă. S-au rugat împreună unul pentru altul. Zosima a văzut-o pe când se ruga „înălțându-se de la pământ ca de un cot”.

După rugăciune, bătrânul preot a stăruit să-i spună cine este, ce caută aici și de când duce viața aceasta? „Sunt egipteancă”, a răspuns ea. „De la 12 ani am părăsit părinții și timp de 17 ani am trăit în Alexandria ducând o viață desfrânată. Văzând un grup de oameni că se îmbarcă în corabie spre a se duce la Ierusalim, de ziua Crucii, m-am suit și eu cu ei și am plecat împreună.

La Ierusalim, am mers cu lumea la biserica cea mare, dar în pragul bisericii o

putere nevăzută m-a oprit să intru. M-am retras în tindă, m-am odihnit și din nou am vrut să intru cu un alt grup. Din nou n-am putut să trec pragul. Nici a treia oară n-am putut să intru. Atunci mi-am dat seama că din cauza vieții mele păcătoase nu pot să intru în biserică. M-am retras într-un colț al tindei și plângând m-am rugat lui Dumnezeu cu toată puterea, să-mi ierte păcatele și am făgăduit că dacă îmi va îngădui să intru în biserică și să sărut Sfânta Cruce pe care S-a răstignit Mântuitorul, voi rupe cu viața mea păcătoasă de până atunci și prin pocăință aspră îmi voi spăla păcatele. M-am dus la ușă și de astă dată puterea nevăzută care mă oprise de trei ori să intru până atunci, nu m-a împiedicat să trec pragul. Am intrat, m-am închinat și am sărutat Sfânta Cruce.

La ieșire, cineva mi-a dăruit câțiva bani cu care am cumpărat 4 pâini și am plecat îndată spre Iordan. M-am oprit la o biserică, mi-am mărturisit păcatele duhovnicului, după aceea am mâncat o bucată dintr-o pâine, iar cu restul m-am suit într-o barcă și am trecut Iordanul de cealaltă parte, intrând în pustiu în care ne aflăm acum. De 47 de ani viețuiesc în aceste părți pustii, hrănindu-mă cu puținele ierburi ce cresc pe

aici. Hainele mi s-au rupt bucată cu bucată până n-a mai rămas petec pe mine.

Iată cine am fost și cine sunt. Întorcându-te la mănăstire, te rog, părinte Zosima, nu spune nimănui cele ce ști despre mine cât timp voi fi în viață și la anul adu Sfânta Împărtașanie, căci de 47 de ani nu m-am mai împărtașit. Ne vom întâlni în Joia cea Mare pe malul celălalt al Iordanului, în dreptul locuințelor omenești.”

După un an Zosima a venit, cum a fost vorba, cu Sfânta Împărtașanie, la locul stabilit pe malul Iordanului. După puțin timp cea așteptată a sosit. Mergea pe apa Iordanului ca pe pământ. Lucrul acesta l-a uimit pe Zosima așa de mult încât a căzut cu fața la pământ spre a o cinsti ca pe o sfântă. După împărtașanie, Zosima a fost din nou rugat să vie să se întâlnească, anul viitor, dar nu aici, ci în locul unde se întâlniseră anul trecut, în adâncul pustiului. Trecând anul Zosima s-a dus la locul

hotărât, dar nu a mai găsit-o în viață. Corpul ei zăcea neînsuflețit, iar alături era scris pe nisip: „Părinte Zosima, îngroapă, te rog, corpul smeritei Maria în acest loc și te roagă Domnului pentru mine! Am trecut la Domnul după împărtașire, la 1 aprilie”.

După îngropare Zosima s-a întors la mănăstire și a spus fraților săi călugări tot ce știa despre pustnica Maria Egipteanca. Și așa, din gură în gură, istoria vieții ei a ajuns până la urechile patriarhului Sofronie, care a scris-o cum s-a păstrat până la el, și cum o avem și noi astăzi.

Din viața acestei sfinte se desprind mai multe învățături, dar eu subliniez doar una singură; dorința fierbinte a Mariei Egipteanca de a se împărtași. Mai sunt două săptămâni până la Paști. Este momentul să luăm hotărârea ca de Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului să ne împărtașim cu Sfintele Taine. Nu trebuie să amânăm acest eveniment de la un post la altul prin cuvinte

ca „sunt prea tânăr” sau „sunt prea păcătos” cuvinte care sunt străine de credința noastră creștină. Biserica nu este numai pentru cei dreپți - cine poate spune despre el că este drept? - ci și pentru cei păcătoși, pentru că nu merge la doctor cel sănătos, ci cel bolnav. Atâta vreme cât Sf. Apostol Pavel a spus că „sunt cel dintâi dintre păcătoși” înseamnă că „nu este om care să trăiască și să nu greșească.” Biserica este un locaș de închinăciune unde credinciosul învață despre credința creștină, își descarcă sufletul și conștiința atunci când se spovedește să se simtă mai bine. Ducându-ne cu gândul la viața sfințită a cuvioasei Maria Egipteanca să ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne ajute să ne continuăm postul până la Învieria Mântuitorului pentru a ne împărtași cu Trupul și Sângele Lui, totdeauna și acum și pururea și în vecii vecilor: Amin! ❖

Părintele Dinu

SFÂNTUL IERARH TEOTIM, EPISCOPUL TOMISULUI

Fericitul episcop Teotim I era de neam daco-roman, autohton din Dacia-Pontică. Supranumit de istoricii paleocreștini „Scitul” și „Filosoful”, este considerat cel dintâi dascăl și părinte duhovnicesc al sfinților Ioan Cassian și Gherman, cu care era contemporan, format în tinerețe în aceeași mănăstire din „hotarele Cassienilor și ale peșterilor”. Această mănăstire a dat călugări cărturari și sporiți în fapte bune, fiind o adevărată vatră monahală de sfințenie, de trăire și de profundă teologie din eparhia Tomisului, confirmată de înaltul nivel spiritual, teologic și literar al celor trei sfinți daco-romani contemporani, Ioan Cassian, Gherman și Teotim I.

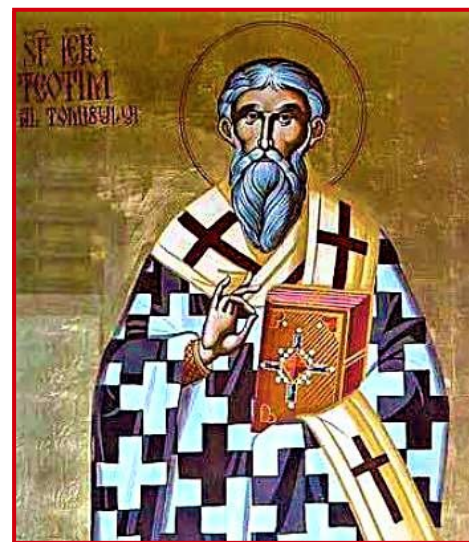
Episcopul Teotim urcă pe scaunul eparhiei Tomisului pe la anii 385-390. Ca episcop al Tomisului este amintit pentru prima dată în anul 392 de fericitul Ieronim († 420), în lucrarea sa „De viris illustribus” (Despre bărbați iluștri), care spune că era păstor strălucit, cu mare dragoste de Dumnezeu și de oameni, teolog învățat și scriitor talentat și neobosit. El afirmă că a scris scurte tratate (cărți) sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocințe, ceea ce dovedește vasta sa cultură în retorica și filosofia antică, greacă și latină. Apoi, fericitul Ieronim încheie cu aceste cuvinte despre Teotim: „Aud că scrie și alte lucrări”. Prin scrierile sale patristice, Sf. Teotim este considerat creatorul Filocaliei românești. În gândirea sa a fost, desigur, influențat de Sf. Ioan Gură de Aur și de părinții capadocieni. Sf. Teotim vorbește foarte frumos despre liniștea minții și a inimii.

Sub păstoria Sf. Teotim mănăstirile și sihăstriile din Dobrogea secolului IV,

renumite prin asceză și isihie (liniște), au trăit o epocă de aur, devenind în secolele V-VI cunoscute în întreg imperiul prin vestiții „călugări sciți”, răspândiți atât la nord de Dunăre până în Carpați, cât și la sud până la Ierusalim, Constantinopol, Roma și Africa.

Sf. Teotim „Scitul” era binecunoscut împăratului Arcadie și mai ales Sf. Ioan Gură de Aur, căruia îi era prieten devotat. În anul 399, marele patriarh i-a trimis fericitului Teotim călugări misionari pentru nomazii sciți de la Istm, iar în anul 400, Sf. Teotim ia parte la un sinod local în Constantinopol, convocat de Sf. Ioan Gură de Aur, împotriva învățaturii eretice a episcopului Antonin al Efesului. În anul 403, Sf. Teotim era din nou în Constantinopol și lua apărarea Sf. Ioan Gură de Aur împotriva acuzațiilor aduse de Sf. Epifanie al Ciprului, dovedind astfel adâncă legătură duhovnicească dintre sfântul episcop străromân Teotim și Sf. Ioan Gură de Aur. Pe la sfârșitul primului deceniu al secolului V, Sf. Teotim s-a strămutat cu pace din viața aceasta, la cereștile locașuri. Pentru viața sa curată, pentru opera sa misionară și pentru credința sa dreaptă cu care a mărturisit pe Hristos, Biserica Ortodoxă l-a trecut în rândul sfinților și pomenirea lui se face la 20 aprilie. În „Acta Sanctorum” se spun următoarele: „La Tomis, în Scythia, se face pomenirea Sf. Teotim (Theotimos) episcopul, pe care l-au cinstit chiar barbarii necredincioși, pentru sfințenia și minunile lui”.

De la Sf. Teotim au rămas câteva gânduri în legătură cu liniștea sufletească a omului în drumul lui spre desăvârșire: „În mintea tulburată și plină de griji nu se află nici un

gând frumos și nu se revarsă peste ea harul lui Dumnezeu. A ajunge la desăvârșirea sufletului, înseamnă a-l elibera de griji, căci datorită grijilor, se nimicește. De aceea se spune despre sufletul desăvârșit că este, într-adevăr, ca un crin în mijlocul spinilor. Căci crinul din Evanghelie înseamnă sufletul lipsit de griji, care „nici nu se ostenește, nici nu toarce și totuși s-a îmbrăcat mai frumos decât slava lui Solomon” (Matei 6, 28-29) Din aceste scurte fragmente ne dăm seama de ce gânduri înălțătoare era însuflețit și cu ce minte strălucită a fost înzestrat Teotim. Dumnezeu i-a dăruit și cumpătate, smerenie, credință, dragoste de fiii săi sufletești, virtuți care l-au făcut vrednic de aureola sfințeniei. A început a fi socotit sfânt în Biserica din Scythia Minor curând după ce Dumnezeu l-a chemat la Sine. Mai târziu a fost cinstit în toată Biserica, în ziua de 20 aprilie, probabil ziua morții sale.

Se cuvine să-l cinstim și noi, credincioșii români de azi, pentru sfințenia și minunile lui, dar mai ales pentru că a odrăslit din rândul strămoșilor noștri daco-romani. ❖

„SĂ NU NE RĂZBUNAȚI!

Despre deținuții, martirii și mărturisitorii din temnițele comuniste”

Astăzi, 14 aprilie 2019, ora 18, vă așteptăm în număr cât mai mare la Biserica Șerban Vodă, unde scriitorul, filosoful și publicistul Sorin Lavric va ține o conferință despre deținuții, martirii și mărturisitorii din temnițele comuniste.

Personalitate complexă, domnul Sorin Lavric este extrem de prezent în viața culturală și în media. Cu toate acestea, dacă pornești să afli date despre viața și activitatea domniei sale, te lovești de o penurie de informații în ceea ce îl privește. Totuși încercăm să creionăm un parcurs educațional și profesional.

Sorin Lavric s-a născut la 27 noiembrie 1967, la Turnu-Severin. A absolvit Facultatea de Medicină Generală, Institutul Medico-Farmaceutic „Carol Davila” (1987-1993) din București, fiind medic stagiar la Brăila în 1993-1994. Dar a realizat că profesia de medic nu l-ar fi împlinit, nu ar fi fost decât un medic mediocru. Așa că renunță la cariera medicală spre a termina Facultatea de Filosofie, la Universitatea din București (1991-1996). După stagiul militar de la Bacău (1996-1997) se angajează redactor la Editura Humanitas (1997-2008). Își va da doctoratul în filosofie - „și-a dat doctoratul în Noica”, cum spune glumind - la Universitatea din București (2005). Din 2006 va fi colaborator la Revista „România literară”, iar din 2012 redactor la aceeași revistă. A fost titularul cursului „Ontologia lui Noica” la Facultatea de Filosofie din București, din 2006 până în 2015.

Ține cursuri de „Istoria filosofiei” la UNATC, (Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografie - 2013-2017). Este președintele „Centrului de Studii Constantin Noica” (asociație culturală cu statut juridic).

Dintre cărțile sale amintim: „Cartea de Crăciun” (1997); „Ontologia lui Noica. O exegeză” (2005); „Noica și Mișcarea Legionară” (2007), „Zece eseuri” (2010); „Glasuri din bolgie” (2018). Traduceri (împreună cu Bogdan Mincă): Martin Heidegger, „Parmenide” (2001); Martin Heidegger, „Problemele fundamentale ale fenomenologiei” (2006).

Colaborări în presa culturală la România literară, Luceafărul, Idei în dialog, Cuvântul, Convorbiri literare, Contemporanul, dar și la ziarul Lumina, sau - mai nou - pe site-ul ActiveNews etc. Apariții numeroase la diverse televiziuni, multe conferințe, în special despre deținuții din temnițele comuniste. A cunoscut personal zeci de deținuți din acea

un singur fâgaș cultural, fiindcă a intrat în economie, l-a atras dreptul, a ajuns să fie director al vămile, ba chiar a ajuns subsecretar de stat la finanțe, toate aceste oficii fiind săvârșite de dragul lor însele, spre paguba filosofiei.

- Era o minte bogată și incandescentă. Omul se dăruia pe el însuși.

Era polivalent, pretându-se la o puzderie de îndeletniciri.”

„Modelul lor (n.r. – al deținuților) ne legitimează pe noi. Eu altfel merg pe stradă, am o altă ținută, când știu că înaintea mea au existat oameni ca Mircea Vulcănescu, Mircea Nicolau sau cine mai vrei dumneavoastră dintre deținuții politici. Când știu că în țara aceasta au existat partizani care au murit luptând împotriva unei forțe formidabile, în fața căreia nu aveau nici o șansă, când știu asta, îmi sporește stima de mine însumi. Încep să mă respect. Capăt brusc o vertebrare, încep să am substanță interioară. Ținuta morală a unui intelectual nu e dată de erudiția de care dispune, ci de modelul unor bărbați care îl depășesc în tărie, fiindte a căror prezență îl inspiră, îl soliciță și îl ridică în plan simbolic. În viață, cei mai importanți oameni pe care-i întâlnești sunt cei care te ridică peste nivelul tău obișnuit, smucindu-te din rutina sufletului. Partizanii și deținuții fac parte din această categorie. Exemplul lui Vulcănescu este unul extrem, pentru că a murit ca un martir. Nimeni nu-și dorește să moară ca un martir. Dar într-o situație de răscruce, când ajungi acolo, te gândești că înaintea ta au fost alții care au avut puterea asta, și gândul acesta îți dă un imbold grație căruia tu însuși devii mai puternic. Asta e lecția pe care ne-o dau ei. Că prin ei, noi suntem mai puternici. Mă simt mult mai bine în pielea mea când știu că înaintea mea a existat un Gavril Vatamaniuc sau un Marcel Petrișor.”

„Am avut martiri, am avut eroi, și mă doare cumplit când văd că memoria lor este atacată, terfelită și contestată, când, de fapt, ei reprezintă principiul nostru valoric. Ei sunt legitimarea noastră atunci când ni se va cere nota de plată la judecata finală.” ❖

perioadă de tristă amintire din istoria poporului român. Despre care a vorbit și vorbește încă. cu multă putere, păstrând vie memoria acestor martiri.

Dar pentru că titlul conferinței de azi începe cu ultimele cuvinte ale marelui Mircea Vulcănescu, vă propun câteva fragmente dintr-o emisiune Trinitas TV (2017) în care Vasile Bănescu îl avea ca invitat pe domnul Sorin Lavric, iar tema era Mircea Vulcănescu.

„Dumneavoastră l-ați definit foarte bine: o figură luminoasă. Chiar așa era. Era o prezență stenică, o ființă solicițantă în accepția nobilă a termenului. Când erai lângă el, te ridică la un nivel al spiritului la care în mod obișnuit, din cauza rutinei zilnice, nu te aflai. În plus, era o fire optimistă, vedea mereu partea bună a lucrurilor. Apoi, sub unghiul formației, era un encicloped, un curios de toate, iar trăsătura aceasta avea să-i fie reproșată mai târziu, pentru că, risipindu-se în prea multe părți, nu a apucat să dea expresie ideilor pe care le purta în minte. Despre el se spunea că era un „afierosit”. „Afierositul” este omul care se dăruiește în toate direcțiile, și în felul acesta se pierde pe sine. O devoțiune în afară mergând până la neglijarea țelurilor intime. Noica i-a reproșat peste decenii că nu s-a ocupat de

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 14-21 APRILIE 2019

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 14 aprilie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 5-a din Post (a Sf. Cuv. Maria Egipteanca) Utrenia, Sf. Liturghie
Miercuri 17 aprilie	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ³⁰	Liturghia Darurilor mai înainte sfințite Sf. Maslu
Vineri 19 aprilie	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Liturghia Darurilor mai înainte sfințite
Sâmbătă 20 aprilie	07 ³⁰ -10 ⁰⁰ 18 ³⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea morților; Citirea Sărilor Vecernie
Duminică 21 aprilie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 6-a din Post (a Floriilor) - Utrenia, Sf. Liturghie

SFÂNTUL IERARH PAHOMIE DE LA GLEDIN, EPISCOPUL ROMANULUI

Azi, 14 aprilie, îl prăznuim pe acest mare sfânt, din păcate puțin cunoscut și prețuit de noi. Episcopul Pahomie (Pencu), fiul preotului Eftimie și al prezbiterii Ana din satul Gledin, județul Bistrița-Năsăud, s-a născut pe la anul 1674, la botez punându-i-se numele de Petru. În anul 1697 a primit tunderea monahală în obștea Mănăstirii Neamț, iar între anii 1702-1704 a fost stareț al Marii Lavre.

„Izvod de zestre Pocrovul (1711 – 1802)” amintește de 42 de cărți.

Biserica „Acoperământul Maicii Domnului” a Schitului Pocrov a fost ridicată de Sf. Pahomie.

Canonizarea Sfântului Pahomie a fost aprobată de Sfântul Sinod al BOR în ședința din 14-15 noiembrie 2006, când a fost stabilită ca dată de sărbătorire a lui ziua de 14 aprilie. În ziua de 14 aprilie 2007, Duminica a 2-a după Paști, în biserica parohială „Sf. Treime” din localitatea Gledin, comuna Monor, județul Bistrița-Năsăud, a avut loc proclamarea canonizării.

O minune a Sfântului Pahomie

Despre prezența sfinților alături de cei bolnavi dă mărturie o tânără fiică de preot. Aceasta de multe ori ajută la sfintele slujbe cântând și se ține aproape de Tainele Bisericii. Urmând cursuri de canto, la recomandarea profesorului și a medicului, tânăra a trebuit să sufere o intervenție chirurgicală ORL. După o operație destul de dificilă, a fost nevoie de încă o intervenție - pentru a opri hemoragia apărută. După procedurile urmate, i s-a permis tatălui ei să o însoțească în salon, pentru a o supraveghea. Când și-a revenit și deja era conștientă, a observat cu mirare că în salon erau încă două persoane, și i-a atras atenția tatălui.

Acesta i-a cerut să i le descrie: „Este un părinte cu barbă mai lungă și nu prea înalt, dar care e îmbrăcat ca un ierarh. Ține în mâini un potir și se roagă, iar privirea lui e sfioasă. Celălalt are bărbă și plete pe umeri. Are o îmbrăcămintă de culoare închisă, precum un voievod, iar privirea lui e severă și, la fel, are un potir”. Cei doi nu-i transmiteau frică, ci bucurie - iar lumina care îi înconjura arăta sfințenia lor. Timp de două zile, sfinții s-au arătat în salon, rugându-se. Părinții copilei și cei care au auzit de această întâmplare s-au gândit că ierarhul ar fi Sf. Ioan Maximovici, sfânt iubit de către familie, sau Sf. Luca al Crimeii, de profesie medic chirurg.

După ce a ajuns acasă, arătând semne de refacere după operație, tânăra a recunoscut printre multele icoane din casă chipul celor doi sfinți: Sf. Pahomie de la Pocrov și Sf. Ioan cel Nou de la Suceava. Chiar înainte de a merge la operație, împreună cu părinții și frații ei, trecuse pe la Sf. Mc. Ioan de la Suceava, unde s-a închinat, după care a urcat și la Schitul Pocrov, unde s-a spovedit și s-a rugat la Sf. Ier. Pahomie. (doxologia.ro – text adaptat) ❖

Pomelnicul schitului Pocrov arată că „încă din tinerețile lui, era iubitor de Hristos, doritor de viață pustnicească, având o fierbinte dragoste către Dumnezeu. Drept aceea, ascultând de porunca cea sfântă a Mântuitorului, cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să urmeze Mie, a lăsat casă, părinți, frați, rude și prieteni, și l-a urmat pe Hristos în viața smerită călugărească, intrând ca frate la Mănăstirea Neamț”. A fost hirotonit preot și ales mare eclesiarh, iar în anul 1702 obștea mănăstirii Neamț l-a ales drept îndrumător.

Ca stareț, arhimandritul Pahomie a creat un curent de reînnoire duhovnicească în obștea Mănăstirii Neamț. A adunat pe toți călugării risipiți pe la metocuri și prin păduri din cauza deselor războaie și a pustiirii mănăstirilor, formând o obște de peste 300 de călugări. A rânduit duhovnici buni, spovedania săptămânală și slujbele după rânduiială. A ales călugări luminați să traducă din operele Sfinților Părinți pentru hrana duhovnicească a soborului și a încurajat foarte mult viața isihastă în jurul Mănăstirii Neamț, căci în acele timpuri de neliniște se nevoieau mai mulți călugări în sihăstrie și prin păduri, decât prin mănăstiri.

Între 1704-1706 a fost într-un pelear la Lavra Pecerska, întâlnindu-l atunci pe Sf. Dimitrie Mitropolitul Rostovului. Întors în Moldova și retras în loc de liniște în apropierea mănăstirii Neamț după ce a refuzat să-și reia egumenia, la 18 decembrie 1706 este ales episcop al Romanului. Hirotonit

arhieru în 18 ianuarie 1707, a păstorit până la 10 aprilie 1714, când se retrage din scaun. În 1717 pleacă din nou la Kiev, petrecând în rugăciune și osteneli cărturărești până la sfârșitul vieții. A murit la Lavra Pecerska în anul 1724.

Format la mănăstirea Neamț, familiar cu mediul cultural - duhovnicesc din Rusia, bun cunoscător al realităților din țările române, episcopul Pahomie al Romanului a fost un mare iubitor de carte, în folosul obștesc. A legat cu blesteme grele pe toți aceia care vor îndrăzni să înstrăineze cărțile pe care le dăruise mănăstirii Neamț și schitului Pocrov, ctitoria sa. A fost preocupat să formeze ucenici care să-i continue activitatea și a influențat prin concepția și lucrarea sa și alte centre de cultură din Moldova. Activitatea lui Pahomie a fost cunoscută și în Transilvania, mai ales în ținutul natal.

Sfântului Pahomie i-a plăcut să scrie și să citească și a căutat să cultive această dragoste și în sufletul ucenicilor săi. Mărturie despre aceasta dau cărțile primite sau cumpărate de el, față de care a arătat o grijă deosebită.

A fost preocupat în primul rând să înzestreze ctitoria sa de la Pocrov, dar și alte biserici, cu toate cărțile necesare cultului, într-o vreme în care raritatea și scumpetea lor le făceau bunuri de neprețuit. A adunat în ostenele sale o bogată bibliotecă, pe care a dăruit-o mănăstirii Neamț și schitului Pocrov. O listă pe care a făcut-o în perioada episcopatului la Roman „Izvod de cărți câte am să se știe (7219-1711) martie” cuprinde 52 de titluri. La acestea se adaugă și lucrările cumpărate ulterior.